

tak nedopatřením, tedy zaviněně, a z toho vzešla smrt Josefa U-a ml., ručil by Jan K. za škodu, zaviněnou Antonínem Z-em, dle Šu 1313 a) obč. zák. a byl by žalobní nárok již podle tohoto ustanovení zákona opodstatněn též proti Janu K-ovi. Ježto však žalobce neprokázal tvrzené škody, jak vyloženo pod 1., byla žaloba proti Janu K-ovi právem zamítnuta, arci z důvodů jiných, než z důvodů, uvedených nižšími soudy. S tohoto právního hlediska nebylo lze vyhověti žalobcovu dovolání, aniž bylo třeba zabývat se ostatními vývody dovolacího spisu. Z důvodů, uvedených pod 1. měla ovšem žaloba býti zamítnuta jen pro tentokrát. V tom smyslu byl tedy opraven rozsudkový výrok nižších soudů.

Čís. 4308.

Změnily-li se podstatně poměry, lze se domáhati změny důchodu právoplatně присouzeného.

(Rozh. ze dne 29. října 1924, Rv I 1258/24.)

Žalobce utrpěl roku 1911 úraz v provozu žalovaných elektrických podniků a byl mu rozsudkem ze dne 6. října 1914 přiznán důchod ročních 3200 K. Žalobu, již domáhal se roku 1923 zvýšení důchodu na ročních 18.000 Kč, o b a n i ž š í s o u d y zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: První soud právem zamítl žalobu z důvodu, že se jí žalobce domáhá nároku, o němž již právoplatně bylo rozhodnuto rozsudkem ze dne 6. října 1914. Odvolatel neprávem uplatňuje, že tu nejde o týž nárok na náhradu škody, o němž tímto rozsudkem bylo rozhodnuto, nýbrž o nárok na zvýšení odškodného, to jest ročního důchodu, o kterémž ovšem již oním právoplatným rozsudkem bylo rozhodnuto. Než právoplatnost tohoto rozsudku vztahuje se i na výši tam přiřknutého důchodu a jest uplatňování zvýšení tohoto důchodu na témže skutkovém a právním základě, uplatňováním věci již právoplatně rozhodnuté. Skutečnost, že následkem znehodnocení peněz má onen důchod pro žalobce nyní mnohem menší cenu, než měl v době vynesení onoho právoplatného rozsudku, nemůže býti pro žalobce novým právním důvodem pro nové uplatňování nároku na týž důchod ve vyšší částce, nebo-li na zvýšení tohoto důchodu. Znehodnocení peněz a z toho vyplývající znehodnocení důchodu jde na vrub věřitele jako náhoda, která se v jeho osobě přihodila, a její důsledky nemohou stíhati dlužníka, poněvadž on této náhody nezavinil. Řečeným právoplatným rozsudkem byl žalobci důchod ročních 3200 přisouzen ve starých korunách rakousko-uherských. Dle Šu 6 zákona ze dne 10. dubna 1919, čís. 186 sb. z. a n. jest následkem rozluky měn veškeré peněžité pohledávky, jež splatné byly v nynějším území republiky Československé v korunách rakousko-uherských, nyní platiti v korunách československých a sice v témže počtu. Tímto zákonným ustanovením jest rovněž sankcionováno, že případná ztráta, vyplývající z nastalého znehodnocení čsl. koruny v poměru ke koruně rakousko-uherské, stihá věřitele. Žalovaný může tudíž žádati zaplacení řečeného důchodu jen v korunách

československých, na zvýšení důchodu z důvodu nastalého znehodnocení peněz nemá nároku.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc odvolacímu soudu, by dále jednal a znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Odvolací soud míní, že soud první stolice právem zamítl žalobu z důvodu, že se jí žalobce domáhá nároku, o němž bylo již rozhodnuto právoplatně rozsudkem ze dne 6. října 1914, že právoplatnost tohoto rozsudku vztahuje se i na výši tam přiknutého důchodu a že jest uplatňování zvýšení tohoto důchodu na témže skutkovém a právním základě uplatňováním věci právoplatně již rozhodnuté. Dále míní odvolací soud, že znehodnocení peněz a z toho vyplývající znehodnocení důchodu jde na věřitelův vrub jako náhoda v jeho osobě se přihodivší, jejíž důsledky nemohou stihati dlužníka, poněvadž on této náhody nezavinil. Nelze tento právní názor odvolacího soudu sdíleti v jeho šíři. Rozsudkem shora uvedeným rozhodnuto bylo s hlediska Šu 411 c. ř. s. právoplatně jenom o tom, že žalobci přísluší proti žalovaným podnikům nárok na odškodnění, ale, pokud jde o výši odškodného, má rozsudek ten význam i účinek pouze dočasný vzhledem ku Šu 406 c. ř. s. Tento rozlišuje u nároků na výživné důchodové částky již splatné a částky, jichž splatnost teprve nastane po vydání rozsudku, které výjimkou z pravidla Šu 406 — první věta c. ř. s. m o h o u také býti přiznány žalobci. Tedy mohou býti přiznány, ale také nemusí, nýbrž mohou býti prisuzovány třeba pro každý rok zvláště. Z toho plyne, že prisouzení jich pro budoucí časy má význam jenom dočasný a podmíněný, dočasný se zřením na poměry, za kterých byl poškozenému prisouzen určitý důchod, podmíněný právě okolnostmi a poměry, podle kterých byl poškozenému důchod prisouzen v určité výši. Z toho plyne, že právní moc rozsudku není na závalu ani změněnými okolnostmi odůvodněnému požadovanému zvýšení, ani snížení, ba ani úplnému zastavení důchodu. Nesmí býti přehlíženo, že podle Šu 1325 obč. zák. přísluší při úrazech tělesných poškozenému »ušlý, nebo když je poškozený ku výdělku neschopný, také v budoucnosti ucházející zisk«, že důchod zmrzačeného nahraňuje mu kapitál, spočívající v jeho pracovní schopnosti a síle, nebo v jiných jeho osobních přednostech, pokud se nedá škoda bezprostředně (vyléčením) napravit. Proto také není zapotřebí, by v rozsudku bylo výslovně vyjádřeno, že se důchod prisuzuje pouze na dobu nezpůsobilosti ku práci, neboť to se rozumí samo sebou. Podstatným předpokladem rozsudku o nároku na úrazový důchod jsou okolnosti, které byly směřodlatny pro jsoucnost a objem nároku v době rozhodnutí první stolice (§ 406 první věta c. ř. s.) rozsudek platí tedy (§ 7 obč. zák.) podle zásady Šu 936 obč. zák. pro budoucnost pouze s výhradou rebus sic stantibus. Toť je zásada, kterou si zákon o úrazovém pojištění v Šu 39 (říšsk. zák. 1/1888) osvojil výslovně a byť i obdobné použití tohoto zvláštního zákona podle Šu 7 obč. zák. bylo v tomto případě vyloučeno, přece jen je na místě, aby k němu bylo po-

ukázáno. Zcela nepřipadně odvolává se odvolací soud na předpis Šu 6 zákona ze dne 10. dubna 1919, čís. 166 sb. z. a n., kdyžť nejde o to, aby dovolatel dostal místo původních korun rakouských koruny československé, nýbrž o to jde, by se jeho odškodnění, nemá-li stěžejní zásada Šu 1323 obč. zák. obrácena býti v niveč, přizpůsobilo a usměrnilo nynějším a od času § 406 prvá věta c. ř. s. pronikavě změněným poměrům hospodářským. Právní názor, že znehodnocení peněz za tohoto stavu jest náhodou, postihující podle § 1311 obč. zák. poškozeného, nemá opory v zákoně. Bude tedy potřeba obírat se okolnostmi, které by požadované zvýšení ospravedlňovaly, ale v prvé řadě bude odvolacímu soudu ještě přezkoumati otázku promlčení, kterou pominul mlčením.

Čís. 4309.

Stát není povinen náhradou, zapálena-li nemovitost při přestřelce s nepřátelským vojskem.

(Rozh. ze dne 29. října 1924, Rv I 1285/24.)

Za bojů na Slovensku v červnu 1919 byla při přestřelce československého a maďarského vojska zapálena žalobcova nemovitost. Žaloba na československý erár o náhradu škody byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Dovolání uznává, že podle slovenské soudní praxe, která tu postupuje na místo zákona ve smyslu Šu 92 úst. list., stát ručí za škodu orgánem jeho u výkonu veřejné moci způsobenou jen tehdy, lze-li orgánu tomu přičítati zavinění, má však za to, že zavinění takové vyplývá v tomto případě z povahy věci, v čemž však mu přisvědčiti nelze, neboť praví-li, že se nejednalo o boj, nýbrž o ostřelování monitorů a že tedy možno bylo při trošce opatrnosti škodě vyvarovati, upadá tímto skutkovým charakterisováním věci v rozpor s údaji žalobními, které musí býti pro posouzení věci rozhodnými, takže vše nové, co je s nimi v rozporu, dlužno považovati za nepřipustnou novotu. V žalobě totiž sám dovolatel praví, že to bylo za vpádu maďarských vojsk a že byly další boje mezi maďarským vojskem a československým podél Dunaje. V boji však zasáhne-li střela objekt, na nějž cíleno nebylo, nelze to bojujícím přičítati žádným způsobem za provinění. Že by žalobcův mlýn byl býval přímo cílem střelby, dovolatel ani netvrdí, řka jen, že střely mlýn jeho zasáhly; avšak i kdyby mlýn byl býval cílem, nebylo by to ještě důkazem zavinění, neboť právem by bylo bývalo stříleno i přímo naň, pak-li toho vojenská potřeba válečná vyžadovala (stav nouze). Popírá-li dovolatel dále okolnost, která je druhým důvodem, proč nárok jeho není po právu, že platí dle slovenského práva pro ručení státu podmínka, by případ byl případem poměrů normálních,